

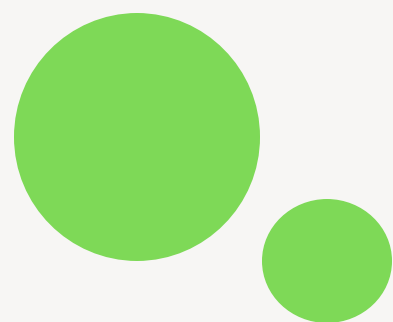

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлиги

**Органикалык айыл чарба
департаментинин ишмердүүлүгү
жөнүндө маалымат**

2023-жыл

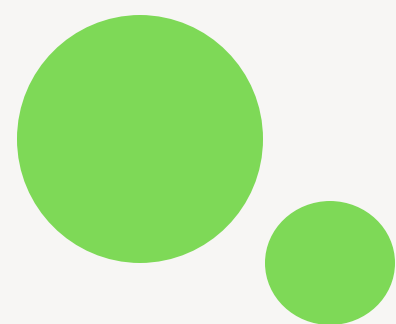
Органикалык айыл чарба департаменти

Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Органикалык айыл чарба департаменти Кыргыз Республикасында органикалык айыл чарбасын өнүктүрүү, экологиялык таза органикалык айыл чарба азыктарын өндүрүүнү жогорулатуу жана өркүндөтүлгөн агробитехнологияларды жана органикалык айыл чарба технологияларын колдонууну көбөйтүү боюнча Министрликтин ведомстволук уюму жана органикалык айыл чарба өндүрүшү тармагындагы ыйгарым укуктуу орган болуп эсептелет.

Департаменттин максаты: органикалык айыл чарбасын өнүктүрүү, айылдык товар өндүрүүчүлөр үчүн жогорку сапаттагы жана экологиялык таза айыл чарба азыктарын өндүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү, аларды жакынкы жана алыскы чет өлкөлөргө экспорттоо көлөмүн көбөйтүү.

Департаменттин тарыхы:

- Кыргызстанда Советтер Союзу мезгили ичинде 70ке жакын областтык, райондук жана чарбалар аралык биолабораториялар уюштурулган. Ал эми 1989-жылы Кыргыз Эксперименталдык биофабрикасы эксплуатацияга берилген.
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1994-жылдын 1-августундагы №564-токтому менен биокаражаттарды өндүрүүчү Республикалык Борбор түзүлүп, ал 2007-жылы Айыл, суу чарба жана кайра иштетүү өнөр жай министрлигинин Кыргызагроборбору болуп аталган.
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 20-февралындагы №73-токтомуна ылайык Органикалык айыл чарба департаменти түзүлдү.

Органикалык айыл чарбасын өнүктүрүү боюнча артыкчылыктуу багыттары

- ченемдик укуктук актыларды өркүндөтүү аркылуу өлкөдө органикалык айыл чарбасын өнүктүрүү үчүн бардык шарттарды түзүү;
- калкты органикалык айыл чарба өндүрүшү боюнча билим жана маалымат менен камсыз кылуу;
- органикалык айыл чарба өндүрүшүн жүргүзүү үчүн бардык шарттарды түзүү, нарк чынжырын өнүктүрүү;
- биокаражаттарды, органикалык жер семирткичтерди өндүрүү менен органикалык азык өндүрүүчүлөрдүн муктаждыгын камсыз кылуу.

Мыйзамды ишке ашырууда иштелип чыккан укуктук ченемдик актылар

- 2019-жылы Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Органикалык айыл чарба департаменти жөнүндө Жобо;
- 2020-жылы Кыргыз Республикасынын органикалык айыл чарбасын жүргүзүүгө өтүү тартиби жөнүндөгү Эреже кабыл алынды;
- 2020-жылы Кыргыз Республикасынын органикалык айыл чарба азыктарын өндүрүүчүлөрдүн Реестрин жүргүзүү боюнча Эреже кабыл алынды;
- 2021-жылы Кыргыз Улуттук стандарты «Органикалык өндүрүш. КМС 1361: 2021 «Органикалык өндүрүш. Өндүрүүгө, сактоого, кайра иштетүүгө жана транспорттоо карата талаптар» кабыл алынды;
- 2022-жылы КМС 1364:2022 «Жапайы органикалык токой продукциялары. Жыйноо, даярдоо, кайра иштетүү, сактоо, ташуу жана маркалоо эрежелери» Улуттук стандарт кабыл алынды;
- КР Органикалык өндүрүш жөнүндө» Мыйзамы 2023-жылдын 23-марты № 66.

Органикалык азык өндүрүүчүлөрдүн Реестри

Республикада органикалык продукцияларды өндүрүү үч категорияга бөлүнөт:

- 1) сертификацияланган - эл аралык стандарттарга ылайык органикалык продукцияны өндүрүүчү жана кайра иштетүүчү. 8 кооператив иштеп жатат. Пахта, дары чөптөр, өрүк, жапайы каперс, кара өрүк жана башка өсүмдүктөр өндүрүлүп, жыйналып, чет өлкөлөргө экспорттолот. Бардыгы болуп 21149 гектар жер сертификациядан өткөн.
- 2) PGS системасы. Органикалык продукцияны өндүрүүчү аймактардагы дыйкандар жашылча-жемиштерди жергиликтүү базарларга жана дүкөндөргө сатышат жана PGS системасы боюнча сертификациядан өтүшөт, жалпысынан 3127,84 га аянтты ээлейт.
- 3) Өткөөл мезгилдеги өндүрүүчүлөр. Аймактар (13) жана пилоттук чарбалар (133) өндүргөн продукциясын жергиликтүү базарларга жана дүкөндөргө сатышат, бардыгы 38504 га аянтты колдонушат. Республикада органикалык өндүрүш 62780,67 гектарды ээлейт, бул жалпы республикалык айдоо аянтынын 4% түздү.

Биокаражаттар менен камсыз кылуу иш-чаралары

Департаменттин аймактык филиалдарында төмөндөгү биопрепараттар жана энтомофагдар өндүрүлөт:

Биолигнин - өсүмдүктөрдүн өсүшү үчүн биологиялык стимулятор;

Триходермин - биофунгицид козукарын илдеттерге каршы колдонулат;

Амблисейус - биоагент жөргөмүш кенесин жана трипстерди жок кылат;

Габрабракон - биоагент пахта үкүчөлөрдү, косек курттарды жок кылат;

Трихограмма - биоагент 200 ашык зыянкечтерге каршы колдонулат;

Алтынкөз - биоагент 80 ашык зыянкечтерди жок кылууга жөндөмдүү;

Афелинус — биоагент кантала кенесине каршы колдонулат;

Биогумус - органикалык жер семирткич.

Департаменттин жана анын территориалдык филиалдарынын даректери жана байланыш телефондору

Органикалык айыл чарба департаменти: Чүй областы, Сокулук району, Новопавловка айылы, Деповская көч., 80
Тел.: +996 312 45-72-70; 45-77-73; 0772377386.

Ош территориалдык филиалынын дареги: Ош областы, Ош шаары. Карасуу көч., 2а Тел./факс: +996 3222 8-44-18; моб.: +996 550 83-11-01; +996 755 23-23-09.

Ысык-Көл территориалдык филиалынын дареги: Ысык-Көл областы, Каракол шаары, Кутманалиев көч., 118 Тел.: +996 39225-17-75; 5-17-67; 5-18-94; Факс: +996 3922 5-17-88; Моб.: +996 777 30-87-32; +996 708 57-40-46.

Жалал-Абад территориалдык филиалынын дареги: Жалал-Абад областы, Сузак району, Сузак айылы, Дыйкан-Палван көч., 46 Тел.: +996-3748-5-02-20; Факс: +996-3748-5-02-20; +996 709 66-25-21.

Талас территориалдык филиалынын дареги: Талас областы, Кара-Буура району, Кызыл Адыр айылы, Промзона көч., 0772826002; +996 500 63-22-53.

Баткен территориалдык филиалынын дареги: Баткен областы, Баткен шаары, Нуруев көч., 3 Телефон: 0777 77 70 09; +555 72-58-58.

Нарын территориалдык филиалынын дареги: Нарын областы, Нарын шаары, Раимбеков кеч., 46 Телефон: +996 704 53-55-50.

КӨҢҮЛ БУРГАНЫҢЫЗДАР ҮЧҮН РАХМАТ!

**Биз жерлерди таза сактап ден-соолугу
таза келечек муунду өстүрөлү!**

Байланыш телефондору: 0312 457270; 0772377386